

ویژه نامه مدیریت شهری بازارها

با آثاری از:

محمد مهدی میر صادقی

رحیم حمزه

مهدی صادقیها

زهرا زمانی

حسن غلامی

ویژه نامه شماره ۱۱
ضمیمه نشریه شماره ۸۶
۳۰ آبان ۱۴۰۳

ویژه نامه شماره ۱۱
ضمیمه نشریه شماره ۸۶
۳۰ آبان ۱۴۰۳

صاحب امتیاز: حزب اراده ملت ایران

مدیر مسئول: رحیم حمزه

سردبیر ویژه نامه: کاظم طیبی فرد

مدیر اجرایی: حسن غلامی

نشانی: خیابان جمال زاده شمالی نبش کوچه زند ساختمان

۱۱۰ واحد ۲۲

تلفن: ۰۹۳۰۵۴۲۹۵۱۵/۰۲۱۶۶۴۳۱۶۱۶

فهرست:

- ۲..... دیپاچه:
- ۳..... چرا مدیریت شهری
- ۵..... شهر دیروز، شهر امروز و شهر فردا
- ۶..... آزمون های قبل ورود به شور، منجر به بهبود کیفیت مدیریت شهر میشود
- ۸..... دیدگاه های نوین مدیریت شهری پایدار
- ۹..... شهر و لزوم تحلیل آن
- ۱۰..... برنامه ریزی کاربری زمین شهری: اصول و چالش ها
- ۱۱..... بافت های فرسوده و ناکارآمد شهری: تعریف، تحلیل و راهکارهای مداخله
- ۱۲..... شاخص های اقتصادی شهری و بودجه بندی شهر داری ها: اصول و اهمیت
- ۱۳..... ساختار و تشکیلات برنامه ریزی شهری در ایران
- ۱۴..... شوراهای اسلامی شهر و روستا: ساز و کار مشارکت مردم در مدیریت شهری
- ۱۵..... فناوری در مدیریت شهری
- ۱۶..... حمل و نقل شهری: مفاهیم، سیر تحول و انواع سیستم ها
- ۱۷..... دیپلماسی شهری: راهکاری برای ورود شهرها به عرصه بین الملل
- ۱۸..... مراحل هشت گانه برنامه ریزی شهری

دیپاچه

نقش و جایگاه شوراهای شهر و روستا در مدیریت شهری و روستایی

شوراهای شهر و روستا در ایران از مهم ترین نهادهای محلی هستند که بر اساس اصل هفتم و یک صدم قانون اساسی تشکیل شده و به عنوان نمایندگان مستقیم مردم وظیفه مدیریت امور شهری و روستایی را بر عهده دارند. نقش و جایگاه این شوراهای در توسعه و مدیریت محلی شامل موارد زیر است:

۱. تصمیم گیری و برنامه ریزی شهری و روستایی: شوراهای در تعیین سیاست ها، برنامه ریزی برای توسعه و اولویت بندی پروژه های عمرانی نقش دارند. آن ها با شناسایی نیازها و مشکلات محلی، به اجرای طرح هایی مانند توسعه زیرساخت ها، مدیریت منابع طبیعی، و بهبود خدمات عمومی کمک می کنند.

۲. نظارت بر عملکرد شهرداری ها و دهیاری ها: شوراهای وظیفه نظارت بر فعالیت های شهرداری ها و دهیاری ها را دارند. این نظارت شامل بررسی بودجه، نظارت بر اجرای مصوبات و برنامه های توسعه، و کنترل بر هزینه کرد منابع مالی است. این کار از طریق تعامل و ارائه گزارش های منظم به شهرداری و دهیاری انجام می شود و به شفافیت مالی کمک می کند.

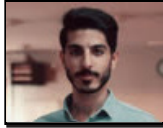
۳. تسهیل مشارکت مردمی: شوراهای پل ارتباطی بین مردم و دولت محلی هستند و نقش مهمی در افزایش مشارکت مردمی دارند. از طریق شوراهای، مردم می توانند نظرات، پیشنهادات و نیازهای خود را به مقامات محلی انتقال دهند. این ارتباط مستقیم باعث بهبود کیفیت تصمیم گیری و پاسخگویی بهتر به نیازهای جامعه می شود.

۴. تصویب و اجرای مقررات محلی: شوراهای شهر و روستا مسئولیت تصویب مقررات محلی را دارند که برای تنظیم و بهبود زندگی محلی ضروری است. این مقررات ممکن است شامل مسائل بهداشتی، ترافیکی، زیست محیطی، و حفظ اماکن عمومی باشند که به بهبود کیفیت زندگی شهروندان کمک می کند.

۵. جلب سرمایه و حمایت از پروژه های محلی: شوراهای می توانند با جذب سرمایه گذاری ها و کمک های دولتی یا بخش خصوصی، پروژه های اقتصادی و زیرساختی در شهر و روستا را بهبود بخشند و به توسعه اقتصادی منطقه کمک کنند.

در مجموع، شوراهای شهر و روستا با مدیریت محلی و تصمیم گیری درباره موضوعات اساسی منطقه، نقش مؤثری در ارتقای سطح زندگی، توسعه پایدار و بهبود زیرساخت ها در شهرها و روستاهای کشور ایفا می کنند.

چرا مدیریت شهری

محمد مهدی میر صادقی

رئیس کمیته مدیریت شهری حاما

به عبارت دیگر، مدیریت شهری تلاشی می کند تا با استفاده از منابع موجود، شهری کارآمد، پایدار و پاسخگو به نیازهای شهروندان ایجاد کند. این فرآیند نیازمند یک دیدگاه جامع و همه جانبه است که همه ابعاد زندگی شهری را در نظر بگیرد.

اهمیت مدیریت شهری

اهمیت مدیریت شهری در دنیای امروز که بیشتر جمعیت جهان در شهرها زندگی می کنند، بر هیچ کس پوشیده نیست. قطعاً تا به امروز به این موضوع پرداخته اید که چرا مدیریت شهری در زندگی شهروندان اهمیت دارد. برخی از مهم ترین دلایل اهمیت مدیریت شهری عبارتند از:

توسعه پایدار: مدیریت شهری نقش کلیدی در دستیابی به توسعه پایدار شهری ایفا می کند. با برنامه ریزی دقیق و استفاده بهینه از منابع، می توان از تخریب محیط زیست جلوگیری کرده و شهری با کیفیت زندگی بالا برای نسل های آینده ایجاد کرد.

بهبود کیفیت زندگی شهروندان: مدیریت شهری با ارائه خدمات شهری مناسب، ایجاد فضاهای سبز، بهبود حمل و نقل عمومی و کاهش آلودگی، به طور مستقیم بر کیفیت زندگی شهروندان تأثیر می گذارد. توسعه اقتصادی: مدیریت شهری با ایجاد زیرساخت های مناسب، جذب سرمایه گذاری و حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط، به رشد اقتصادی شهر کمک می کند.

کاهش نابرابری های اجتماعی: مدیریت شهری می تواند با ارائه خدمات برابر به همه شهروندان، کاهش فقر و ایجاد فرصت های برابر

آیا از زندگی در شهری که در آن ترافیک سنگین، آلودگی هوا، کمبود امکانات تفریحی و... وجود دارد، خسته شده اید؟ آیا تا به حال به این فکر کرده اید که چگونه می توانیم شهر خود را به مکانی بهتر برای زندگی تبدیل کنیم؟ پاسخ این سوال ها در گرو مدیریت صحیح شهری است. با توجه به رشد روزافزون جمعیت شهری و پیچیده تر شدن چالش های پیش روی شهرها، نیاز به مدیران شهری کارآمد و متخصص بیش از پیش احساس می شود. متأسفانه، آمارها نشان می دهند که در کشور ما تعداد مدیران شهری متخصص به اندازه کافی وجود ندارد. به همین دلیل، برگزاری دوره های آموزشی مدیریت شهری از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در این دوره ها، دانشجویان با آخرین روش های مدیریت شهری آشنا شده و مهارت های لازم برای حل مشکلات شهری را کسب خواهند کرد. در ادامه این مقاله، به اهمیت آموزش مدیریت شهری و مزایای شرکت در این دوره ها خواهیم پرداخت.

تعریف و اهمیت مدیریت شهری

تعریف مدیریت شهری

مدیریت شهری را می توان به طور خلاصه، فرآیند برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل منابع یک شهر برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی شهروندان تعریف کرد. این فرآیند شامل طیف وسیعی از فعالیت ها از جمله برنامه ریزی شهری، حمل و نقل، محیط زیست، خدمات شهری، توسعه اجتماعی و اقتصادی و مشارکت شهروندان می شود.

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

ترافیک و حمل و نقل: طبق گزارش بانک جهانی، ترافیک شهری در مناطق کلان شهرها باعث اتلاف روزانه بیش از ۶۰ میلیارد ساعت وقت می شود و این امر هزینه ای برابر با ۱۲۰ میلیارد دلار در سال را به این شهرها تحمیل می کند.

فقر و نابرابری اجتماعی: طبق گزارش برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)، در سال ۲۰۲۱، ۹.۲ درصد از جمعیت جهان در فقر شدید (با درآمد کمتر از ۱.۹۰ دلار در روز) زندگی می کردند و نابرابری های درآمدی به طور مستمر در حال افزایش است.

مدیریت پسماند: بر اساس گزارش بانک جهانی، تولید زباله های شهری تا سال ۲۰۲۵ به ۲.۲ میلیارد تن در سال خواهد رسید و تنها ۱۳ درصد از این زباله ها به طور صحیح باز یافت می شوند.

کمبود مسکن مناسب: طبق آمار سازمان ملل، تا سال ۲۰۳۰، نیاز به ۱.۶ میلیارد واحد مسکونی جدید وجود دارد تا به کمبود مسکن در جهان رسیدگی شود.

حفاظت از محیط زیست: طبق گزارش سازمان ملل، ۱ میلیون گونه در حال انقراض هستند و تخریب تقریباً ۷۵ درصد از محیط زیست طبیعی زمین، موجب کاهش کیفیت هوا و آب شده است.

راه حل مشکلات مستمر شهری چیست؟

با توجه به این آمارها و اطلاعات، در دنیای واقعی، علیرغم تلاش سازمان های بین المللی و دولت ها در جهت بهبود شرایط معضلاتی که مطرح کردیم، آمارها هر روز در حال افزایش است. اما شاید پاسخ این مسئله ی سخت، جایی غیر از دولت های بزرگ و سازمان هایی با وظیفه های کلان است. راه حل این مسئله، مدیریت شهری تخصصی و کارآمد است که تنها راه تحقق این امر، آموزش اصولی و درست است که به وسیله ی یک تیم حرفه ای و دلسوز، انجام شده باشد.

برای همه، به کاهش نابرابری های اجتماعی کمک کند. مدیریت بحران ها: مدیریت شهری نقش مهمی در آمادگی برای مقابله با بحران هایی مانند زلزله، سیل و آتش سوزی دارد. با داشتن برنامه های مدیریت بحران، می توان خسارات ناشی از این حوادث را کاهش داد.

افزایش مشارکت شهروندان: مدیریت شهری با تشویق مشارکت شهروندان در تصمیم گیری ها و اجرای پروژه های شهری، به تقویت حس تعلق و مسئولیت پذیری در بین شهروندان کمک می کند.

به طور خلاصه، مدیریت شهری یک فرآیند پیچیده و چندوجهی است که تأثیر مستقیمی بر زندگی روزمره شهروندان دارد. با داشتن یک مدیریت شهری کارآمد و موثر، می توانیم شهرهایی با کیفیت زندگی بالا، پایدار و پاسخگو به نیازهای شهروندان ایجاد کنیم.

با واقعیت روبرو شویم

در ادامه، برای آشنایی بیشتر با واقعیت های دنیای امروزی و اهمیت مدیریت تخصصی شهر، نگاهی به آمارهایی درباره معضلات شهری می اندازیم.

رشد سریع جمعیت شهری و شهرنشینی: طبق پیش بینی ها، تا سال ۲۰۵۰ بیش از ۶۸ درصد از جمعیت جهان در شهرها زندگی خواهند کرد.

تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی: بر اساس گزارش سازمان جهانی هواشناسی، دمای جهانی در سال ۲۰۲۰ حدود ۱.۲ درجه سانتی گراد بالاتر از سطح پیش از صنعتی شدن بوده و پیش بینی می شود تا پایان قرن جاری این افزایش به ۱.۵ تا ۲ درجه سانتی گراد برسد. در نتیجه، در یک دهه اخیر شاهد افزایش ۴۵ درصدی در وقوع بلایای طبیعی بوده ایم.

شهر دیروز، شهر امروز و شهر فردا

مهدی صادقیها

کارشناس مدیریت شهری

هم به صورت جمعی ایجاد می کرد و نه به صورت فردی، از آن دور شد. امروزه شهرها تبدیل شده اند کانون های ناپایداری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی که در شهر ایرانی نیز این امر کاملاً مشهود است.

شهر فردا چه باید باشد؟

بازگشت به رسالتی که شهر از ابتدا داشت. رسالت یک زندگی جمعی خوب، کیفیت زندگی ارتقا یافته برای همه، پاسخگویی به نیازهای مادی در توجه به اصل پایداری و اینکه نه تنها برای همه که یک عدالت درون نسلی است برقرار شود بلکه سرمایه طبیعی را هم طوری باقی بگذارد و خدمات اکولوژیک رانشکند و از بین نبرد که برای همیشه و نسل های بعد هم باقی بماند و این عدالت فرانسلی است.

در شهر فردا شهروند باید در مرکز حکمراوی شهری قرار بگیرد آن هم برای تغییر و نه تسلیم تقدیر. چراکه اینکه شکی نیست که این الگوی توسعه ای که پیش می رود برای شهرها نیاز به یک دگرگونی بزرگ دارد.

اما مدیریت شهری پایدار چه می خواهد؟

اینکه یک دگرگونی در بینش ما باید به وجود آید و این بینشی که خود از دانش تخصصی مدیریت شهری می آید موجب تغییر در منش و رفتار ما باشد. مدیریت شهری پایدار برای بازگشت شهر به شهر دیروز و شهری است که اجتماع قدرتمند تولید فضا عادلانه و با کیفیت زندگی ارتقا یافته برای همگان را می کند. در مدیریت شهری پایدار ما به دنبال آن عصاره و الگوی توسعه شهر ایرانی در گذشته هستیم که همواره با وجود اکولوژیک شکننده و تخصیص اقوام بیگانه خودش را سرپا نگه می داشت. بنابراین هم کانون با توجه به جمعی معضلات ملموس توجه به این امر بسیار ضروری است به طوری که دیگر نه یک انتخاب، بلکه یک اجبار می باشد.

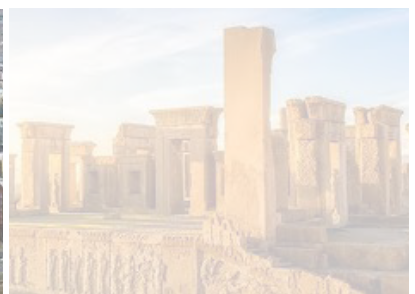
زندگی جامعه انسانی در دو بستر تاریخی و مکانی همواره نشان دهنده مسیر حرکت مردم و اجتماع آن جامعه و میزان کیفیت زندگی و سرخوشیشان بوده است. کیفیتی که از گذشته آمده و با دستخوش های غلط، اکنون ناپایداری را به همراه دارد و به سمت آینده ای می رود که اگر اقدامی متناسب صورت نگیرد، شرایط آن بسیار بدتر از امروز خواهد بود.

لازم است به یاد آوریم که شهر دیروز چه بوده است، شهری نمایانگر عالی ترین زیستگاه بشر برای سازماندهی اجتماعی مردم. این شهر طوری خودش را سازمان می داد و به کارایی می رسید که نیازهای مادی و معنوی را با حداقل تلاش و حداکثر بهرهوری به دست بیاورد و اینگونه به ابعاد بزرگی فرامی رویید.

شهری که در محتوای خود می توانست با تلاش جمعی و قدرتمند شدن جمع، نیازهایش را جواب بدهد. شهر درواقع آزادساز باشندگان و ساکنان خود بود. باشندگانی که از غم نان دور می شدند و به ابعاد جدیدی در این سازمان اجتماعی و برای زندگی اجتماعی روی می آوردند، که مهم ترین آن ابعاد این بود که شهروند قدرتمند بتواند اراده خود را بر آینده ای که مایل به آن است اعمال کند. چنین شهری برای ما چالش تمدن و مدنیت بود.

اما شهر امروزین چیست؟

شهرهایی بنده ساز، باشندگانی و ذره ذره شده، وقتی شهر متمیز می شود و سازمان اجتماعی تبدیل به جمع عددی و اتمی افراد می شود، دیگر مولکول تشکیل نمی شود و اتمیزاسیون اتفاق می افتد و افراد در یک زندگی ای هستند در خور و خواب، غم، مصرف خود خواهانه ای که ممکن است بر صفحه دیجیتال باشد یا در سلول بسته اتاقی که خوشبختی را با ثبت اموالی از آنچه که دور اوست تلقی می کند و از تمامی مزایای شهر دیروز، که زندگی جمعی بود و کیفیت زندگی را

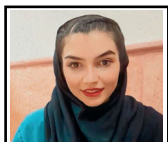
دو هفته نامه غیر برخط اراده ملت

مدیریت شهری پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱
ضمیمه نشریه ۸۶
۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

رحیم حمزه مدیر مسئول هفته نامه اراده ملت

آزمون های قبل ورود به شورا، منجر به بهبود کیفیت مدیریت شهر میشود

زهرامانی

zahrzamaniyiii137900@gmail.com

مردم پاسخ دهند.

با توجه به بازخوردهای متفاوت در مجلس، ممکن است برخی مواد برای بررسی های بیشتر به کمیسیون ارجاع داده شوند تا اصلاحات دقیق تری انجام شود.

۱- الزام به استعفای کارکنان شهرداری چه تأثیرات مثبت یا منفی می تواند بر انتخابات شوراهای شهر و روستا و بهبود وضعیت عملکرد این شوراها داشته باشد؟

استعفای کارکنان شهرداری برای نامزدی در انتخابات شوراهای می تواند چندین تأثیر مهم بر شفافیت و رقابت عادلانه بگذارند از جمله مهمترین آن ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

جلوگیری از تضاد منافع؛ با خروج کارکنان شهرداری، احتمال سوءاستفاده از موقعیت شغلی برای تبلیغات یا استفاده از منابع دولتی کاهش می یابد که به شفافیت بیشتر کمک می کند.

بهبود رقابت عادلانه؛ این الزام می تواند از برتری کارکنان شهرداری نسبت به دیگر کاندیداها جلوگیری کند، زیرا آن ها در صورت حفظ سمت، دسترسی به منابع و اطلاعات بیشتری دارند؛ بنابراین، با استعفا، همه داوطلبان در شرایط رقابتی برابرتری قرار می گیرند.

تأثیر بر کیفیت کاندیداها؛ از نظر کیفی، این الزام ممکن است برخی از کاندیداها را با تجربه و تخصصی را که در شهرداری فعالیت دارند، از کاندیدا شدن منصرف کند. در نتیجه، شوراها ممکن است از تجربه مدیریتی برخی افراد کارآمد محروم شوند.

۲- یکی از تغییراتی که برای انتخابات شوراهای پیش بینی شده آزمون ورودی برای کاندیداهاست، اولین سؤالی که اینجا مطرح می شود این است که آیا تجربه های بین المللی مشابهی در این زمینه وجود دارد؟

تجربه های مشابهی را در برخی کشورها شاهد هستیم که آزمون هایی را برای ارزیابی شایستگی و تخصص کاندیداها برقرار می کنند در کشورهایی مانند چین و سنگاپور، آزمون های ورودی برای برخی

زهرامانی - اراده ملت؛ لایحه اخیر اصلاح قانون انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا در مجلس ایران با هدف رفع مشکلات موجود و افزایش شفافیت و عدالت انتخاباتی تصویب شده است. این اصلاحات شامل چند تغییر مهم است:

۱. تعیین شرایط جدید برای نامزدی: برای شرکت در انتخابات شوراهای کارکنان شهرداری ها باید استعفا دهند تا از بروز تضاد منافع جلوگیری شود. همچنین، طرحی برای برگزاری آزمون های خاص برای داوطلبان مطرح شده است که به منظور ارزیابی توانمندی ها و شایستگی های لازم اجرایی می شود.

۲. بهبود نظارت بر انتخابات: پیشنهاد شده که فرایند نظارت به شورای نگهبان واگذار شود تا از تخلفات احتمالی جلوگیری شود. همچنین، تبلیغات نامزدها با همکاری صداوسیما به شکل یکپارچه تر انجام خواهد شد تا از استفاده نادرست از منابع عمومی جلوگیری شود.

۳. انتخاب شهرداران توسط مردم: برخی نمایندگان پیشنهاد داده اند که شهرداران به طور مستقیم توسط مردم انتخاب شوند، تا ارتباط بیشتری بین مردم و شهردار ایجاد شود و شهرداری ها بهتر به نیازهای

ویژه نامه غیر برخط اراده ملت

مدیریت شهری پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

۴- به نظر شما راهکارها برای جلوگیری از سوءاستفاده از آزمون ورودی وجود دارد؟

قطعاً وجود دارد اگر بخواهند و بتوانند، چند مورد عبارتند از: شفافیت و استانداردسازی سؤالات؛ طراحی سؤالات به طور شفاف و تحت نظارت نهادهای مستقل می تواند از جانب داری جلوگیری کند. نظارت مستقل؛ اجرای آزمون توسط نهادهای مستقل یا استفاده از شرکت های معتبر و مورد تأیید دولت برای طراحی و برگزاری آزمون می تواند سوءاستفاده احتمالی را کاهش دهد. ارزیابی عادلانه؛ نظارت بر شیوه ارزیابی و ایجاد فرصت برای اعتراض به نتایج آزمون می تواند از نابرابری جلوگیری کند. انبساط در یک جمع بندی کلان، این اصلاحات نیازمند اجرای دقیق و نظارت مستقل هستند تا به اهداف مورد نظر دست یابند و بر شفافیت و کیفیت شوراها تأثیر مثبتی بگذارند.

پست های مدیریتی دولتی مرسوم است. هدف این آزمون ها تضمین حداقل صلاحیت های حرفه ای برای مدیریت شهری است، البته این موضوع در کشورهای غربی به دلیل مخالفت با محدود کردن دسترسی به سمت های عمومی کمتر رایج است.

۳- آیا وجود این آزمون و گزینش نامزدها از این طریق، به بهتر شدن روند شکل گیری شوراهای کارآمدتر کمک خواهد کرد؟

اثرات این آزمون ها در کشورهایی که اجرا شده اند، معمولاً به بهبود تخصص مدیریتی منجر شده اند، اما به شرط اینکه شفاف و بدون سوءاستفاده برگزار شوند، چرا که احتمال ایجاد نابرابری و تبعیض از طریق این آزمون ها وجود دارد.

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

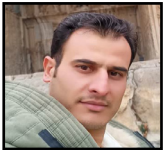
مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

دیدگاه‌های نوین مدیریت شهری پایدار

حسن غلامی

hgolami1367@gmail.com

شهرسازی، طیفی کامل از برنامه‌ریزی و طراحی شهری تا معماری را در نظر می‌گیرد که در پاسخ به محلات ناپایدار به وجود آمده، شکل گرفت. اهمیت بررسی و تحلیل این الگو، به دلیل تأثیرگذاری آن بر برنامه‌ریزی در تمامی سطوح، و در نظر گرفتن مسایل اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی است.

در توسعه شهری و توسعه‌های درون‌زا برنامه‌ریزی محلات شهری، اهمیت قابل توجهی دارد. به نظر می‌رسد که اصول علمی در این رابطه تنگاتنگی با معیارهای پایداری دارد. رهیافت دستیابی به شهر پایدار بواسطه شکل‌گیری اجتماعات محلی و آنچه که در پیشبرد امور از طریق روابط درون گروهی تعمیم یافته در قالب اجتماعات محلی است. یکی از مهمترین مزیتها و برتری‌های این دیدگاه این است که اجتماعات محلی به راحتی می‌توانند به شناسایی نیازها و محدودیتهای محله‌ها بپردازند.

مبنای دستیابی به مدیریت شهری پایدار شکل‌گیری و ایجاد شبکه‌هایی از پیوندهای درون گروهی و برون گروهی پایدار است که مکانیزم اثر نظام شبکه‌ای که مدیران ابتدا می‌توانند با استفاده از منابع درون گروهی اجتماعات محلی امورات محلی را با هزینه‌ای پایین به پیش ببرند و از این طریق اعتبار و حمایت اجتماعی کسب کرده و به اعتمادسازی بپردازند، از این طریق مدیران شهری می‌توانند از نظر توزیع خدمات مابین محلات فقیر و غنی توازن برقرار کنند.

شکافها و ناهماهنگی‌های موجود در جامعه را به طوری که بتواند ضعف‌های مدیریت شهری را در بین محلات و نهادها شناسایی کرد می‌توان با تقویت آن در بین بخش خصوصی، نهادهای دولتی و اجتماعات محلی ترمیم و بین آنها هم‌افزایی و هماهنگی ایجاد گردد و از این طریق اهداف مدیریت شهری پایدار بدست خواهد آمد.

منابع: مرکز مطالعات شهرداری - مرکز بازیابی شهری

مدیریت یکپارچه شهری گام اولیه در پایداری شهری است امروزه هدف اصلی مدیران شهری دستیابی به شهرهای پایدار و مدیریت شهری پایدار است که در مدیریت شهری پایدار تلاش، بر پایداری منابع برای نسلهای آتی و جلوگیری از اتلاف و تخریب منابع در کنار دستیابی به سطح قابل قبولی خدمات عمومی و رفاه شهری برای تمامی نسل‌های باشد.

مدیریت شهری باید خود را ملزم به رعایت اهدافی چون دیدگاه‌های شهر پایدار دانسته و کارآمدی و پایداری، کلیه امور محلی سیستم شهر را بایستی برنامه‌ریزی، هدایت، ساماندهی و نظارت کند.

محلات شهرها ارگانیک‌تری زنده و پویا هستند که در بستر تغییر و تحولات بسیاری قرار می‌گیرند، لذا نظریات و راه‌کارهای متفاوتی برای هدایت این تغییرات پیش‌بینی می‌شود تا شهر و زندگی انسان‌ها در زمان حال و آینده با مشکل مواجه نشود.

در دهه‌های اخیر رشد فزاینده‌ای برنامه‌های توسعه را منجر به هشدارهای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی کرده‌اند لذا در پاسخ به بحران‌های ایجاد شده، رویکردها و مفاهیم جدیدی در حوزه‌های مختلف شهری مطرح می‌شود.

امروزه توسعه پایدار به عنوان یکی از این رویکردها در تمامی ابعاد اجتماع مد نظر گرفته شده و برای حرکت در این مسیر و نیل به اهداف آن، می‌بایست راه‌کارهایی اتخاذ نمود که با توجه به دهه‌های اخیر تأکید بر محلات و اجتماعات محله‌ای و شروع برنامه‌ریزی از این سطح مطرح است

توجه به معیارهای پایداری در محلات و برنامه‌ریزی به منظور توسعه در سطح محله، راه‌کاری مناسب برای ارتقای کیفیت آنهاست که به دلیل برخورد با محیط کوچک‌تری از اجتماع، پیاده‌سازی این اصول به مراتب عینی‌تر و ملموس‌تر می‌باشد. در این میان شهرسازی نوین به عنوان رویکردی جدید در

دو هفته نامه غیر برخط اراده ملت

مدیریت شهری پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

شهر و لزوم تحلیل آن

امروزه در مباحث شهری، مفاهیم و اجزای شهر به عنوان پدیده‌ای مکانی و زمانی با ابعاد مختلف، موضوع اصلی تحلیل و بررسی است. شهر به طور کلی فضایی است که در آن بخش‌های مختلف زندگی انسانی از جمله سکونت، فعالیت، معابر و زیرساخت‌ها همزمان با هم در تعامل هستند.

از نظر علمی، شهر از زاویه‌های مختلفی مورد بررسی قرار می‌گیرد: از دیدگاه علم اقتصاد، شهری به عنوان مکانی برای فعالیت‌های معیشتی و کسب و کارها است؛ از دیدگاه جامعه‌شناسی، شهری به عنوان فضایی با ناهمگونی‌های اجتماعی و فرهنگی است که در آن گروه‌های مختلف انسانی در شرایط متفاوت زندگی می‌کنند؛ در جغرافیا، شهر جایی است که نسبت سرمایه به منابع مختلف و مناطق آن تعریف می‌شود؛ از منظر علم سیاسی، نهادهای مدنی و فرآیندهای حکومتی در محیط‌های شهری تأثیرگذار هستند و در نهایت، در معماری، شهر به عنوان مجموعه‌ای از فضاها و ساختارهای شکلی با هدف تأمین نیازهای انسانی و زیبایی‌شناسی مورد توجه قرار می‌گیرد.

تغییرات در ساختار و عملکرد شهرهای معاصر تحت تأثیر چندین عامل کلیدی است که شامل حرکت‌های جمعیتی، پویای اقتصادی، فن‌آوری‌های نوین، سامانه حمل و نقل، ارزش‌های فرهنگی و محیط طبیعی می‌شود. حرکت‌های جمعیتی، که خود می‌تواند شامل مهاجرت‌های داخلی و بین‌المللی باشد، موجب تغییرات در ترکیب و توزیع جمعیت و در نتیجه نیاز به توسعه زیرساخت‌ها و خدمات می‌شود.

پویای اقتصادی نیز با توجه به تغییرات در بازار کار، صنایع و تولیدات، شکل‌های مختلف فعالیت‌های اقتصادی و نهادهای مالی را در شهرها پدید می‌آورد. فن‌آوری‌های نوین از سوی دیگر بر نحوه ساخت و ساز، جابجایی اطلاعات و تعاملات اجتماعی تأثیر زیادی دارند. سامانه‌های حمل و نقل نیز به عنوان یکی از ارکان اصلی در سازماندهی شهری، می‌توانند بر روند توسعه و بهره‌وری فضای شهری تأثیرگذار باشند. ارزش‌های فرهنگی، که تأثیر زیادی بر فضای اجتماعی و طراحی فضاهای عمومی دارند، در هر شهر از اهمیت خاصی برخوردارند. همچنین محیط طبیعی، شامل شرایط اقلیمی و منابع طبیعی، محدودیت‌ها و فرصت‌هایی را برای توسعه و پایداری شهری ایجاد می‌کند.

در تقسیم‌بندی جمعیتی شهرها، بر اساس تعداد ساکنان، می‌توان آنها را به دسته‌های مختلفی تقسیم کرد. شهرهای کوچک، با جمعیتی کمتر از ۲۰۰ هزار نفر، به طور معمول ویژگی‌های خاصی از نظر ساختار و خدمات دارند. شهرهای میانه، که جمعیتی بین ۲۰۰ هزار تا ۵۰۰ هزار نفر دارند، اغلب در فرآیندهای رشد و توسعه شهری در مرحله

انتقالی قرار دارند. شهرهای بزرگ با جمعیتی بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر، به عنوان مراکز اقتصادی و اجتماعی مهم، نقشی کلیدی در توسعه منطقه‌ای ایفا می‌کنند. کلانشهرها، با جمعیتی بالاتر از ۱ میلیون نفر، از نظر ابعاد، پیچیدگی‌ها و چالش‌ها به ویژه در زمینه زیرساخت‌ها و خدمات شهری، نیازمند مدیریت خاصی هستند. مگا پلیس‌ها، با جمعیتی بیش از ۱۰ میلیون نفر، معمولاً بزرگ‌ترین و پیچیده‌ترین شهرها در سطح جهانی هستند.

در مفهوم فضایی شهر، مفاهیم مختلفی همچون حریم شهر، حوزه نفوذ، و حومه شهر مطرح است. حریم شهر به عنوان مرز قانونی و فیزیکی برای توسعه شهری در نظر گرفته می‌شود و از آن برای جلوگیری از گسترش بی‌رویه و حفظ نظم استفاده می‌شود. حوزه نفوذ، به منظور تعیین حدود خدماتی که یک شهر به مناطق اطراف خود ارائه می‌دهد، تعریف می‌شود و حومه شهر به عنوان نواحی بیرونی که تحت تأثیر توسعه شهری قرار دارند، شناخته می‌شود. در سطح تقسیمات سیاسی و فضایی، کشور به استان، شهرستان، بخش و دهستان تقسیم می‌شود که هر کدام وظایف خاص خود را در مدیریت شهری و منطقه‌ای دارند. همچنین، تقسیمات فضایی مانند منطقه، ناحیه، منظومه، مجموعه و حوزه، چارچوب‌هایی هستند که برای تحلیل فضایی و عملکردی مناطق مختلف استفاده می‌شوند. در نهایت، تقسیمات کالبدی شهری شامل واحدهای مسکونی، قطعات، بلوک‌ها، کوی‌ها، محله‌ها، نواحی و مناطق است که هر کدام به عنوان واحدهای کاربردی و طراحی شده برای ایجاد نظم و هویت در شهرها عمل می‌کنند.

دو هفته نامه غیر برخط اراده ملت

مدیریت شهری پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

برنامه ریزی کاربری زمین شهری: اصول و چالش ها

روش های تحلیل کاربری زمین، همچون ماتریس سازگاری، مطلوبیت، وابستگی و ظرفیت، به سیاست گذاران کمک می کند تا رابطه های فضایی بین کاربری ها، تناسب کاربری ها با محیط و همچنین وابستگی آن ها را بررسی کنند. به عنوان مثال، ماتریس سازگاری میزان هماهنگی یک کاربری با کاربری دیگر را تحلیل کرده و نشان می دهد که آیا قرارگیری یک فضای مسکونی در کنار یک فضای تجاری می تواند به بهبود زندگی شهری منجر شود یا خیر. همچنین، ماتریس ظرفیت میزان پذیرش محیط را برای کاربری های مختلف بررسی می کند تا از توسعه فراتر از ظرفیت شهر جلوگیری شود.

روش دسته بندی کاربری زمین (L.B.C.S)

این روش که بر اساس پنج مولفه اصلی «فعالیت»، «عملکرد»، «سایت»، «ساختار» و «مالکیت» استوار است، به برنامه ریزان کمک می کند تا کاربری های زمین را به شکل دقیق تری تحلیل و طراحی کنند. برای مثال، در این روش برای یک دبستان، فعالیت به عنوان «آموزشی»، عملکرد به عنوان ارائه خدمات آموزشی، سایت به عنوان سطح اشغال، ساختار به عنوان اسکلت فلزی و مالکیت به صورت عمومی تعریف می شود که به سازمان دهی و تخصیص منابع کمک می کند.

راهکارهای پایدار در تغییر کاربری ها

با توجه به نیازهای متغیر شهری، تغییر کاربری زمین یکی از چالش های جدی شهرها است. اتخاذ راهکارهای پایدار مانند تامین منابع مالی به شیوه های نوین و ارائه مشوق های مالیاتی، امکان تغییرات سازنده را فراهم می سازد. برخی راهکارهای خلاقانه نظیر «کشاورزی مرتبط با گردشگری شهری» و توسعه ترکیب های کاربری در شهرهایی نظیر «اوزاکا» در ژاپن و «سیدنی» در استرالیا، به شهرها اجازه می دهد تا تغییرات به نفع منافع عمومی را با شفافیت بیشتری دنبال کنند. از دیگر راهکارهای مؤثر می توان به تشویق بازسازی بافت فرسوده در هامبورگ و سیستم TDR یا انتقال حق توسعه در واشنگتن اشاره کرد که به بهینه سازی استفاده از زمین کمک شایانی می کند.

چالش های مسکن و نقش مدیریت شهری

مسکن به عنوان یکی از نیازهای اولیه شهروندان، در برنامه ریزی شهری جایگاه ویژه ای دارد. سیاست های مسکن در ایران از دهه های گذشته تاکنون به دنبال رفع این نیاز از طریق ایجاد بنیادهای مسکن، آماده سازی زمین و احداث شهرهای جدید بوده است. از سیاست های مسکن مانند تعاونی های مسکن و فروش تراکم، تا تشویق نوسازی بافت های ناکارآمد، همگی نشان دهنده نقش حساس مدیریت شهری در تأمین و بهینه سازی مسکن است. مدیریت شهری باید ضمن جلوگیری از سوداگری زمین و مسکن، از راهکارهایی همچون پسینی کردن عوارض ساختمانی و ایجاد الگوهای کاربری مناسب برای کاهش حاشیه نشینی استفاده کند.

برنامه ریزی کاربری زمین شهری از ارکان اصلی توسعه پایدار و ساختارمند شهرها به شمار می آید و به تنظیم روابط فضایی میان فضاهای مسکونی، تجاری، خدماتی، اداری، و معابر کمک می کند. تعیین دقیق این کاربری ها در قالب «زونینگ» یا منطقه بندی نه تنها به استفاده بهینه از زمین منجر می شود، بلکه کیفیت زندگی شهروندان را نیز بهبود می بخشد. در این میان، الگوی ساخت مسکن و تراکم گذاری اصولی، ساختار شهر را تحت تاثیر قرار داده و به توزیع عادلانه جمعیت و جلوگیری از تراکم بیش از حد کمک می کند. بر اساس این برنامه ریزی، مناطق مسکونی، فضاهای سبز و باز، فرهنگی - مذهبی، تجاری، اداری - انتظامی، و بهداشتی - درمانی با اهداف خاص به شهر اختصاص می یابند.

معابر شهری و زیرساخت های ضروری

طراحی و دسته بندی معابر، از بزرگراه ها و شریان های درجه یک و دو گرفته تا خیابان های محلی، ساختار کلی حمل و نقل و دسترسی شهروندان را تشکیل می دهد. این معابر که به عنوان ستون فقرات شهر در نظر گرفته می شوند، هر کدام نقش خاصی در اتصال مناطق مختلف دارند. از سوی دیگر، زیرساخت های شهری نظیر تأسیسات آب، برق، گاز و تجهیزات مخابراتی از ملزومات توسعه پایدار هستند و خدمات عمومی همچون فضاهای آموزشی، درمانی، تفریحی و فرهنگی، به عنوان نیروی محرک اجتماع و همگرایی افراد عمل می کنند. برای اطمینان از دسترسی مناسب شهروندان به این فضاها، شاخص هایی همچون «سرانه»، «شعاع عملکرد»، و «شعاع دسترسی» تعریف می شوند که نشان دهنده مقدار زمین مورد نیاز و قلمرو خدمات رسانی به ازای هر نفر است.

تحلیل کاربری زمین: ابزاری برای تصمیم گیری هوشمندانه

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری: تعریف، تحلیل و راهکارهای مداخله

فرسودگی مطرح است که در آن مناطق حاشیه‌ای بدون استانداردهای لازم و خدمات پایه‌ای رشد کرده‌اند و سبب افزایش فشار بر خدمات شهری می‌شوند.

تاریخچه مرمت شهری و روند مداخلات شهری

واکنش‌ها به فرسودگی بافت‌های شهری، از اوایل قرن بیستم تا امروز، به شکل‌های مختلف انجام گرفته است. در دهه ۱۹۵۰، تمرکز بر «بازسازی شهری» بود که هدف آن تعمیر و تجدید بناهای آسیب‌دیده از جنگ و بلایای طبیعی بود. در دهه ۱۹۶۰، مفهوم «باز زنده سازی و تجدید حیات شهری» به وجود آمد که به بازگرداندن فضاهای شهری به وضعیت مطلوب برای زندگی شهری توجه داشت. در دهه ۱۹۷۰، به «نوسازی شهری» تمرکز شد و این رویکرد بیشتر بر تخریب بافت‌های فرسوده و جایگزینی آن‌ها با سازه‌های جدید تمرکز داشت. در دهه ۱۹۹۰، «بازآفرینی شهری» که به روزآمدی فضاهای قدیمی و ترکیب آن‌ها با نیازهای جدید شهری توجه داشت، رواج یافت. در نهایت، قرن ۲۱ شاهد توجه به «توزایی شهری» یا بازآفرینی پایدار شهری است که اهداف زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی را توأمان دنبال می‌کند و پایداری را به عنوان یکی از ارکان مداخلات شهری قرار می‌دهد.

نقش مدیریت شهری در مداخله بافت‌های ناکارآمد و اسکان غیررسمی

مدیریت شهری نقش مهمی در مدیریت و بازسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد دارد. شهرداری‌ها به عنوان مجری اصلی باید نظارت همه‌جانبه‌ای بر روند اجرایی طرح‌ها داشته باشند و از شفافیت و کارآمدی در این پروژه‌ها اطمینان حاصل کنند. همچنین، استفاده از شیوه‌های نوین تامین مالی و ارائه مشوق‌های مختلف برای جلب مشارکت توسعه‌گران و سرمایه‌گذاران خصوصی از جمله راهکارهای مدیریتی مؤثر است. مشارکت عمومی و اعتمادسازی نیز از ارکان اصلی مدیریت مؤثر است. شهروندان با مشارکت در پروژه‌های مرمت و بازسازی، علاوه بر احساس تعلق بیشتر، می‌توانند به نظارت بر کیفیت و روند کار نیز کمک کنند.

یکی از چالش‌های عمده در حوزه اسکان غیررسمی، نبود سند مالکیت برای ساکنان است. شهرداری‌ها و نهادهای مرتبط با صدور مجوز و ایجاد تسهیلاتی در زمینه ارائه اسناد رسمی، می‌توانند از حاشیه‌نشینی غیرقانونی جلوگیری کنند و با حذف برچسب‌ها، این ساکنان را به سمت مشارکت در فرآیند بازسازی و نوسازی هدایت کنند.

بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری به مناطقی از شهر اطلاق می‌شود که از نظر ساختاری و کارکردی به سطحی از فرسودگی و عدم کارآمدی رسیده‌اند که نیازمند مداخله و بازسازی هستند. این بافت‌ها شامل محله‌ها و نواحی مسکونی، تجاری یا صنعتی هستند که با گذشت زمان و در نبود برنامه‌های مؤثر نگهداری، کارایی خود را از دست داده‌اند و نمی‌توانند به نیازهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شهروندان پاسخ دهند. از سوی دیگر، «اسکان غیررسمی» نیز به مناطقی اشاره دارد که بدون برنامه‌ریزی و در حاشیه شهرها توسعه یافته‌اند و فاقد خدمات و زیرساخت‌های کافی هستند.

تعریف و گونه‌شناسی بافت‌های فرسوده

بافت فرسوده به مناطقی اطلاق می‌شود که در آن‌ها نشانه‌های بارز فرسودگی نظیر ریزدانی، نفوذناپذیری، و ناپایداری قابل مشاهده است. این ویژگی‌ها در مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی ایران در سال ۱۳۸۵ مورد تأکید قرار گرفته‌اند و سه معیار اصلی فرسودگی در ایران عبارتند از: ریزدانی، نفوذناپذیری و ناپایداری. در سند ملی، بافت‌های فرسوده به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند: بافت‌های فرسوده فاقد ارزش تاریخی و بافت‌های فرسوده دارای ارزش تاریخی. دسته اول شامل مناطقی است که به دلیل از دست دادن ارزش اقتصادی، اجتماعی و کالبدی، مورد توجه نیستند و دسته دوم مناطقی هستند که به رغم فرسودگی، از نظر تاریخی و فرهنگی ارزشمندند و بخشی از هویت شهری محسوب می‌شوند.

در سال ۱۳۹۷، معیارهای فرسودگی با جزئیات بیشتری تنظیم شد و ۶۳ معیار روزیر معیار برای شناسایی و سنجش بافت‌های فرسوده معرفی شد که شامل معیارهای حیاتی، هویتی و ادراکی هستند. این معیارها کمک می‌کنند تا وضعیت فعلی بافت‌ها به طور دقیق‌تری ارزیابی شده و بر اساس نیازها و ویژگی‌های خاص هر منطقه، برنامه‌های مداخله مناسبی تدوین شود.

عوامل و چالش‌های فرسودگی شهری در ایران

عوامل مختلفی بر فرسودگی بافت‌های شهری در ایران تأثیر گذارند. رشد سریع شهرنشینی، کاهش میزان سرمایه‌گذاری برای به‌روز نگه داشتن زیرساخت‌ها، و عدم برنامه‌ریزی جامع برای توسعه شهری از جمله مهم‌ترین عواملی هستند که به فرسودگی بافت‌ها منجر می‌شوند. یکی از چالش‌های اساسی در مداخله این است که بسیاری از برنامه‌های بازسازی به دلیل نبود منابع مالی کافی، عدم هماهنگی بین سازمان‌های مرتبط، و نبود مشارکت مؤثر مردمی به موفقیت کامل نمی‌رسند. علاوه بر این، اسکان غیررسمی به عنوان یکی دیگر از عوامل

دو هفته نامه غیربرخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

شاخص های اقتصادی شهری و بودجه بندی شهرداری ها: اصول و اهمیت

در کنار این هزینه ها، درآمدهای شهرداری ها نیز متنوع است و شامل منابعی مانند عوارض و مالیات از املاک، نوسازی، پسماند و حمل و نقل است. درآمدهای حاصل از خدمات شهری همچون بلیط های حمل و نقل عمومی، درآمدهای ناشی از صدور مجوزها، مانند کسب و کار، پروانه ساخت و تبلیغات محیطی، و کمک های دولتی، شامل انتقال مالیات ها، نیز بخش مهمی از درآمد شهرداری را تشکیل می دهند. شهرداری ها همچنین از طریق سرمایه گذاری در سپرده ها یا مدیریت اموال عمومی مانند اجاره زمین ها، درآمدزایی می کنند. این درآمدها به شهرداری ها اجازه می دهند تا به طور مداوم در جهت ارتقاء کیفیت خدمات و زیرساخت های شهری فعالیت کنند.

بودجه شهری و اصول بودجه بندی

بودجه شهری، برنامه مالی سالانه شهرداری هاست که دخل و خرج و برنامه ریزی آن ها را به طور دقیق مشخص می کند. بودجه، سندی برای سازمان دهی و انجام فعالیت های مهم شهری به حساب می آید و به شهروندان و شوراهای شهری امکان مطالبه گری و ارزیابی عملکرد شهرداری را می دهد. اصول بودجه بندی به شفاف سازی منابع و تخصیص دقیق هزینه ها کمک می کند. در تدوین سند بودجه، باید به ردیف های مختلف بودجه پاسخ داده شود که شامل پاسخ به این پرسش هاست: چه کاری باید انجام شود، توسط چه کسانی و با چه هدفی، برای چه جامعه هدفی، با چه هزینه ای و در کدام مکان مشخص.

برای مثال، در ردیف بودجه شهرداری تهران، ممکن است به موضوعی چون «غنی سازی اوقات فراغت خانواده ها» اختصاص داده شود که هدف آن بهبود کیفیت زندگی شهروندان و ترویج تفریحات سالم است. بودجه بندی اصولی با تعیین دقیق این موارد، به شهرداری امکان می دهد تا نه تنها به نیازهای روزمره شهروندان پاسخ دهد، بلکه به بهبود برنامه ریزی استراتژیک و توسعه شهری نیز بپردازد.

شاخص های اقتصادی شهری به عنوان ابزاری کلیدی برای تحلیل و برنامه ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی شهرها شناخته می شوند. این شاخص ها، به مسئولان و سیاست گذاران کمک می کنند تا روند رشد یا رکود اقتصادی یک شهر را شناسایی کرده و در جهت بهبود وضعیت اقتصادی شهروندان و مدیریت منابع مالی شهرداری گام بردارند. از جمله این شاخص ها می توان به میزان فعالیت عمومی، نرخ اشتغال و بیکاری اشاره کرد. جمعیت فعال یک شهر به افرادی اطلاق می شود که در سنین ۱۵ تا ۵۰ یا ۵۵ سال قرار دارند و از آن ها به عنوان نیروی کار اصلی جامعه یاد می شود. نرخ اشتغال از بخش های کلیدی این شاخص ها است و شامل افراد دارای شغل در جمعیت فعال می شود. بر اساس تعاریف رایج در بسیاری از کشورها، فرد شاغل کسی است که حتی یک ساعت در هفته کار کرده باشد. این تعاریف و سنجش ها پایه ای برای برنامه ریزی های کلان اقتصادی و اجتماعی هستند.

هزینه ها و درآمدهای شهرداری ها

هزینه ها و درآمدهای شهرداری ها به طور مستقیم بر کیفیت خدمات ارائه شده به شهروندان تاثیر می گذارد. هزینه های شهرداری ها به چند دسته اصلی تقسیم می شوند. هزینه های زیرساختی مانند تعمیر و نگهداری جاده ها و شبکه های حمل و نقل، جزو هزینه های ضروری برای حفظ کیفیت زیرساخت های شهری است. هزینه های خدمات عمومی شامل مدیریت پسماند و بهداشت محیطی نیز نقش اساسی در حفظ سلامت و بهداشت عمومی دارند. هزینه های فرهنگی و اجتماعی به برنامه هایی اختصاص می یابد که هدف آن ها تقویت هویت و انسجام اجتماعی است. همچنین، هزینه های اداری و پرسنلی برای پرداخت حقوق و مزایای کارکنان شهرداری و هزینه های توسعه شهری، شامل پروژه های توسعه حمل و نقل عمومی و نوسازی زیرساخت ها، به منظور ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان در نظر گرفته می شوند. در نهایت، هزینه های محیط زیستی برای حفاظت از محیط شهری و کاهش آسیب های زیست محیطی اهمیت دارند.

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

ساختار و تشکیلات برنامه ریزی شهری در ایران

۱۲۸۶ و تصویب قانون بلدیه بازمی گردد. با این حال، ساختار مدیریت شهری در ایران در طول زمان متفرق و بین نهادهای مختلف توزیع شده است. این پراکندگی باعث عدم انسجام و افزایش هزینه های سازمانی شده و هماهنگی میان نهادها را دشوار کرده است. اجزای اصلی مدیریت شهری در ایران شامل شوراهای شهری است، اما به دلیل کمبود ساختار یکپارچه و کارآمد، هنوز چالش های زیادی در رسیدن به اهداف توسعه پایدار شهری وجود دارد.

انواع مدل های مدیریت شهری

مدیریت شهری در کشورهای مختلف با توجه به ساختار حکومتی و نیازهای محلی متفاوت است. در ایران، سیستم شورا-شهرداری که مشابه سیستم های موجود در بسیاری از کشورهای است، پیاده شده است. از مدل های متداول مدیریت شهری در سطح بین المللی می توان به مدل شورا-شهردار اشاره کرد. این مدل به دو نوع «شورا-شهردار ضعیف» و «شورا-شهردار قوی» تقسیم می شود. در مدل شورا-مدیر شهر، که یکی از متداول ترین مدل های جهانی است، شورا با رای مردم انتخاب می شود و شهردار توسط شورا منصوب می شود. همچنین مدل کمیسیونی که در آن اعضای کمیسیون مسئولیت های اجرایی را برعهده دارند و مدل گردهمایی های باز که در شهرهای کوچک زیر ۱۰۰۰ نفر رایج است، از دیگر مدل های موجود به شمار می روند.

طرح ها و برنامه های توسعه شهری در ایران

برنامه ریزی و توسعه شهری در ایران در سه سطح کلان، میانی و خرد انجام می شود. طرح های سطح کلان که در سطح ملی اجرا می شوند، شامل آمایش سرزمین و برنامه کالبدی ملی هستند. آمایش سرزمین استراتژی های کلان اقتصادی و توزیع جمعیت را تنظیم می کند و برنامه کالبدی ملی به ایجاد نظام شبکه شهری می پردازد. در سطح میانی، طرح هایی مانند برنامه کالبدی منطقه ای و برنامه جامع ناحیه ای تنظیم می شوند که به سیاست گذاری برای سلسله مراتب شهرها و روستاها در قلمرو مناطق می پردازند. همچنین برنامه مجموعه شهری برای هماهنگ سازی مدیریت در سطح مجموعه های شهری به کار می رود.

در سطح خرد، برنامه ها و طرح هایی نظیر طرح جامع شهری و طرح تفصیلی اجرامی شوند. طرح جامع به تدوین سیاست های کلان کالبدی شهر می پردازد که شامل حوزه هایی چون مسکن، خدمات عمومی و شبکه حمل و نقل است. طرح تفصیلی، به تعیین دقیق استراتژی های طرح جامع پرداخته و جزئیات اجرایی آن را مشخص می کند. سایر طرح های این سطح شامل طرح های موضوعی و موضعی مانند نوسازی بافت فرسوده و طرح های آماده سازی زمین برای توسعه های جدید هستند.

برنامه ریزی شهری در ایران با ساختاری چند لایه و متشکل از نهادهای تصمیم ساز، تصمیم گیر و اجرایی همراه است. نهادهای تهیه کننده یا تصمیم ساز که مسئول اصلی تدوین طرح ها و سیاست های شهری هستند، اغلب تحت نظر وزارت راه و شهرسازی فعالیت می کنند. این وزارتخانه با مطالعه و تدوین برنامه ها در زمینه مسکن، حمل و نقل و دیگر حوزه های شهری نقش کلیدی دارد. در گام بعدی، نهادهای تصمیم گیر، همچون شورای عالی معماری و شهرسازی ایران، وظیفه تصویب طرح ها و سیاست ها را دارند. این شورا به عنوان نهادی بین بخشی، طرح های ارائه شده توسط وزارت راه و شهرسازی و سایر نهادها را بررسی کرده و در صورت نیاز، اصلاحاتی بر آن ها اعمال می کند تا با نیازهای شهری سازگار باشد. در نهایت، نهادهای اجرایی مانند شهرداری و شورای شهر، مسئولیت پیاده سازی و نظارت بر اجرای این طرح ها را برعهده دارند و از طریق تعامل با مردم و سایر نهادها، سیاست های تعیین شده را به واقعیت نزدیک می کنند.

شورای عالی معماری و شهرسازی ایران

شورای عالی معماری و شهرسازی ایران به عنوان نهادی کلیدی در فرآیند برنامه ریزی شهری، از اواسط قرن بیستم نقش مهمی در تصویب و نظارت بر اجرای طرح های شهری ایفا کرده است. این شورا با هدف ارتقاء کیفیت ساخت و سازها، حفاظت از میراث معماری و سامان دهی فضای شهری، دستورالعمل ها و طرح های کلان را تدوین و تصویب می کند. سیاست ها و مقرراتی که توسط این شورا تصویب می شود، به عنوان راهنمایی برای مدیریت شهری و نهادهای اجرایی در نظر گرفته می شود و سعی دارد استانداردهای معماری و شهرسازی را در سراسر کشور یکسان سازی کند.

پیشینه مدیریت شهری ایران و چالش های آن

مدیریت شهری در ایران دارای پیشینه ای طولانی است که به سال

دو هفته نامه غیر برخط اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

شوراهای اسلامی شهر و روستا: ساز و کار مشارکت مردم در مدیریت شهری

احتمالی میان شورا و سایر نهادها را بررسی و حل و فصل می کنند. این هیئت ها با توجه به حساسیت نقش شوراها در مدیریت شهری و حفظ انسجام در اداره شهرها، سعی می کنند ضمن حمایت از حقوق شوراها، موازین قانونی را رعایت کنند و تصمیم گیری های شوراها را در چارچوب اصول قانونی تسهیل کنند.

تعداد اعضای شورای شهر بر اساس جمعیت شهری

تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهرها بر اساس جمعیت هر شهر تعیین می شود. این امر به شوراها اجازه می دهد تا با توجه به نیازها و پیچیدگی های مدیریتی مختلف، ظرفیت بیشتری برای برنامه ریزی و تصمیم گیری داشته باشند. بر اساس قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، تعداد اعضای شورا در شهرهای کوچک تا ۵۰ هزار نفر، شامل ۵ نفر عضو اصلی و ۳ نفر علی البدل است. این تعداد با افزایش جمعیت شهرها، به نسبت نیازها و چالش های مدیریتی آنها افزایش می یابد. به عنوان مثال، در شهرهایی با جمعیت ۵۰۰ هزار تا یک میلیون نفر، ۱۱ نفر عضو اصلی و ۷ نفر عضو علی البدل انتخاب می شوند. شهر تهران، به عنوان بزرگ ترین و پر جمعیت ترین شهر کشور، دارای ۲۱ نفر عضو اصلی و ۱۱ نفر عضو علی البدل است. این تنوع در تعداد اعضای شورا بر اساس جمعیت، به شوراها امکان می دهد تا با توان بیشتری به نیازهای جامعه محلی پاسخ دهند و تعامل موثرتری با شهروندان داشته باشند.

نقش شوراها در بهبود مدیریت شهری

شوراها با ایفای نقش خود به عنوان واسطه بین مردم و مدیریت شهری، به بهبود کیفیت خدمات عمومی، حفظ حقوق شهروندان و توسعه پایدار کمک می کنند. این نهادها، ضمن تنظیم سیاست های شهری و تصویب برنامه های عمرانی و رفاهی، بر اجرای هماهنگ و کارآمد پروژه های شهری نظارت دارند. تصمیم گیری های شوراها در زمینه هایی همچون بهداشت و درمان، حمل و نقل عمومی، فضای سبز، زیرساخت های شهری و سایر خدمات، به صورت مستقیم بر زندگی شهروندان تأثیر می گذارد. همچنین شوراها با ارتباط نزدیک با مردم و آگاهی از نیازها و دغدغه های آنها، در راستای تحقق عدالت و جلوگیری از تبعیض در ارائه خدمات شهری تلاش می کنند.

شوراهای اسلامی شهر و روستا از مهم ترین نهادهای محلی هستند که نقش بسزایی در مدیریت و نظارت بر امور شهری دارند. شوراها با هدف جذب مشارکت مردم در برنامه ریزی و اجرای پروژه های عمرانی و خدماتی، بهبود شرایط زیستی و توسعه شهرها و روستاها تشکیل شده اند. این نهادها بر اساس اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران شکل گرفته اند و با داشتن اختیارات محدود اما مهم، وظیفه دارند ضمن همگام سازی برنامه های شهری با نیازهای واقعی شهروندان، از بروز تبعیض جلوگیری کنند.

شکل گیری شورا و اصول قانون اساسی مرتبط با شوراها

شکل گیری شوراهای اسلامی مبتنی بر اصولی از قانون اساسی ایران است که چارچوب کلی فعالیت و مسئولیت های این نهادها را مشخص می کند. از جمله اصول مهم قانون اساسی در این زمینه، می توان به اصل ۱۰۱ اشاره کرد که تشکیل شورای عالی استان ها را برای هماهنگ سازی برنامه های عمرانی و رفاهی در سطح کشور و نظارت بر اجرای آنها الزامی می داند. به همین ترتیب، اصل ۱۰۳ قانون اساسی مقامات محلی، از استانداران گرفته تا فرمانداران، را موظف به رعایت مصوبات شوراها در چارچوب اختیارات تعیین شده می داند.

همچنین، اصل ۱۰۵ قانون اساسی، محدودیت هایی برای شوراهای وضع کرده است و شوراها را از اتخاذ تصمیماتی که مغایر با موازین اسلامی و قوانین کشور باشد، منع می کند. این اصل تأکید دارد که تصمیمات شوراها باید در چارچوب قوانین کشور باشد و خارج از این چارچوب اعتبار ندارد. اصل ۱۰۶ نیز به موضوع انحلال شوراها پرداخته و مقرر می کند که شوراها تنها در صورت انحراف از وظایف قانونی می توانند منحل شوند. تشخیص انحراف شوراها بر عهده مراجع قانونی است و شوراها در صورت اعتراض، حق شکایت به دادگاه های صالح را دارند.

نقش شوراها در مدیریت شهری و حل اختلافات

با توجه به گستردگی وظایف شوراهای اسلامی، برخی مسائل و اختلافات ممکن است در مسیر انجام وظایف این نهادها به وجود آید. در چنین مواردی، هیئت های حل اختلاف در سطح شهرستان و هیئت حل اختلاف مرکزی در وزارت کشور به عنوان مراجع میانجی، اختلافات

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

فناوری در مدیریت شهری

مفاهیم هستند. این شهرها با ایجاد فضاهای امن و دسترسی پذیر، امکانات ویژه‌ای را برای نیازهای گروه‌های مختلف فراهم می‌آورند. همچنین، بهره‌گیری از رویکرد گیمیفیکیشن یا بازی‌وارسازی به مشارکت شهروندان در برنامه‌های شهری و فعالیت‌های فرهنگی کمک کرده و احساس تعلق آن‌ها را به محیط زندگی‌شان تقویت می‌کند. مفاهیم دیگری مانند شهر شاد نیز به دنبال ایجاد حس رضایت و شادی در میان شهروندان هستند. در این شهرها، با توسعه فضاهای عمومی و اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری، روحیه و تعاملات اجتماعی در جامعه شهری تقویت می‌شود. علاوه بر این، بهره‌گیری از انرژی‌های پایدار مانند انرژی خورشیدی و بادی در توسعه شهری، به کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی و کاهش آلودگی کمک می‌کند و گامی مهم در جهت شهرسازی پایدار و سازگار با محیط زیست است.

در نهایت، فناوری‌هایی مانند هوش مصنوعی نیز نقش مهمی در بهبود مدیریت شهری دارند. هوش مصنوعی با تحلیل داده‌های مختلف و بهینه‌سازی سیستم‌های حمل و نقل، مصرف انرژی و مدیریت بحران‌ها، به شهرها کمک می‌کند تا به سوی هوشمندی و کارآمدی حرکت کنند. به این ترتیب، کاربرد رایانه و فناوری‌های دیجیتال در مدیریت شهری نه تنها کارایی و دقت برنامه‌ریزی و اجرا را افزایش داده، بلکه زمینه‌ساز شهرهایی پایدارتر و زیست‌پذیرتر برای تمامی اقشار جامعه، از کودکان تا سالمندان، شده است.

کاربرد رایانه و فناوری‌های دیجیتال در مدیریت شهری و توسعه پایدار، به بهبود کارایی، افزایش دسترسی به اطلاعات، و بهینه‌سازی منابع شهری کمک بسیاری کرده است. ابزارهای رایانه‌ای مانند نرم‌افزارهای تخصصی طراحی و تحلیل نقشه و سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS) نقشی کلیدی در فرآیندهای برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و مدیریت شهری دارند. همچنین سایت‌های مختلف مرتبط با امور شهری، مانند سایت‌های سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، مصوبات شورای عالی معماری و شهرسازی، بازآفرینی شهری ایران و اسکان بشر ملل متحد، اطلاعات مهمی را در دسترس شهروندان و برنامه‌ریزان قرار می‌دهند و امکان مشارکت آن‌ها در فرآیندهای تصمیم‌گیری و آگاهی از قوانین و دستورالعمل‌های شهری را فراهم می‌سازند.

از نرم‌افزارهای تخصصی مورد استفاده در مدیریت شهری است. می‌توان به اتوکد (AutoCAD) و GIS، به عنوان یک ابزار مناسب برای طراحی نقشه‌های دقیق و سه‌بعدی در سطوح خرد و مخصوصاً در طرح‌های یا سامانه اطلاعات جغرافیایی نگاه کرد.

در کنار این ابزارها، مفاهیم نوینی نیز در برنامه‌ریزی شهری و مدیریت پایدار مطرح شده‌اند که در جهت بهبود کیفیت زندگی و افزایش زیست‌پذیری شهرها نقش موثری دارند. شهرهای دوستدار کودک، شهرهای سالم، شهرهای دوستدار کم‌توانان و سالمندان از جمله این

حمل و نقل شهری: مفاهیم، سیر تحول و انواع سیستم‌ها

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

نیز وجود دارد.

سیستم‌های حمل و نقل عمومی نیز یکی از ارکان اصلی حمل و نقل شهری محسوب می‌شوند و به شکل‌های متنوعی ارائه می‌شوند. از جمله انواع سیستم‌های حمل و نقل عمومی می‌توان به قطار سریع‌السیر شهری، مترو، تراموا، قطار سبک شهری (LRT) و اتوبوس‌های معمولی و برقی اشاره کرد. اتوبوس‌های سریع‌السیر شهری (BRT) نیز از سیستم‌های پیشرفته‌ای هستند که در مسیرهای ویژه حرکت می‌کنند و به کاهش زمان سفر کمک می‌کنند. این سیستم‌ها نقش مهمی در کاهش ترافیک و بهبود کیفیت هوای شهری دارند.

پیشرفت تکنولوژی، سیستم‌های حمل و نقل هوشمند را به یکی از اجزای ضروری شهرهای مدرن تبدیل کرده است. سیستم‌های هوشمندی همچون AVL که برای کنترل مسیر و جلوگیری از خروج وسایل نقلیه از مسیر اصلی طراحی شده‌اند، ATMS که اطلاعات لازم را به مسافران اتوبوس ارائه می‌دهد، APTS برای مدیریت بلیط الکترونیک، و HOV که امکان استفاده از خودروها با سرنشینان بیشتر را فراهم می‌کند، همگی به کارآمدی و بهینه‌سازی حمل و نقل شهری کمک می‌کنند.

باترکیب این زیرساخت‌ها و سیستم‌های هوشمند، شهرهایی می‌توانند به سوی حمل و نقل پایدارتر و کارآمدتر حرکت کنند. استفاده از این رویکردهای پیشرفته نه تنها به کاهش ترافیک و آلودگی کمک می‌کند، بلکه تجربه سفر را برای شهروندان بهبود بخشیده و کیفیت زندگی در محیط‌های شهری را ارتقا می‌دهد.

حمل و نقل شهری یا ترابری به فرآیند یا عمل انتقال افراد و کالاها بین مبدأ و مقصد گفته می‌شود و به مفهوم جامع‌تر به فرآیندهای پیچیده‌ای در ساختار شهری مربوط می‌شود که بهینه‌سازی حرکت در شهر را ممکن می‌سازد. در این زمینه، هر حرکت یک طرفه بین مبدأ و مقصد به عنوان یک سفر تعریف می‌شود که می‌تواند به صورت محلی یا غیر محلی انجام شود. مبدأ نقطه آغازین سفر و مقصد محلی است که سفر در آن پایان می‌یابد. در مورد سفرهای داخلی یا محلی، مبدأ یا مقصد درون ناحیه‌ای که تحت مطالعه قرار دارد واقع می‌شود.

تحولات در برنامه‌ریزی حمل و نقل شهری به مسیرهای مختلفی تقسیم شده است که هر کدام به نیازها و اهداف متفاوتی پاسخ می‌دهند. از مسیرهای بین شهری مانند آزادراه‌ها (اتوبان‌ها) گرفته تا بزرگراه‌های شهری و خیابان‌های اصلی در جه یک و دو، تمامی این انواع راه‌ها به شکلی طراحی شده‌اند که نقش‌های مختلفی در حمل و نقل شهری ایفا کنند. در سطح محلی‌تر، خیابان‌های جمع و پخش کننده، خیابان‌های فرعی و بن‌باز و فرعی بن‌بست محله‌ای، و مسیرهای پیاده‌رو و پیاده‌راه، امکان دسترسی آسان و ایمن برای ساکنان محلی فراهم می‌کنند.

در راستای افزایش جذابیت و ایمنی برای عابران پیاده، انواع مسیرهای پیاده در شهرها ایجاد شده‌اند. پیاده‌روها که در مجاورت ماشین‌رو قرار دارند، یکی از رایج‌ترین نمونه‌های این مسیرها هستند و معمولاً در کنار خیابان‌ها طراحی می‌شوند. پیاده‌راه‌ها مسیرهایی هستند که مخصوص حرکت عابران پیاده‌اند و عبور وسایل نقلیه در آن‌ها مجاز نیست. پیاده‌مدار نیز نوع دیگری از مسیرهاست که عمدتاً برای عابران پیاده طراحی شده، اما در آن امکان حرکت محدود خودروها

دیپلماسی شهری: راهکاری برای ورود شهرها به عرصه بین الملل

ورزشی و مذهبی، جشنواره‌ها و مسابقات بین المللی از جمله این روش‌ها هستند که به شهرها امکان می‌دهند تا ارتباطات بین المللی قوی‌تری را شکل دهند. علاوه بر این، پنل‌های تخصصی برای یافتن راه‌حل‌های چالش‌های شهری و توسعه تحقیقات علمی مشترک نیز از دیگر روش‌های موثر برای پیشبرد دیپلماسی شهری به شمار می‌روند. همچنین، برگزاری روزهای فرهنگی مشترک بین دو شهر و نمایشگاه‌های عکاسی و فیلم می‌تواند نقش مهمی در ارتقای تعاملات فرهنگی بین المللی ایفا کند.

در حوزه جذب سرمایه‌گذاری، برگزاری رویدادهای استارت‌آپی و معرفی شهر به عنوان مقصد سرمایه‌گذاری می‌تواند موجب رونق اقتصادی شهر شود. به همین ترتیب، برگزاری تورهای گردشگری شهری برای شهروندان شهرهای همکار، فرصتی برای تبادل فرهنگی و ایجاد شبکه‌های اجتماعی گسترده‌تر فراهم می‌آورد. در دیدگاه بلندمدت، ایجاد شبکه‌ای از شهرهای بین المللی که به مباحث خاصی همچون محیط زیست، توسعه پایدار، فناوری و سلامت می‌پردازند، از رویکردهای جاه‌طلبانه دیپلماسی شهری است که می‌تواند به رشد پایدار و تعاملات گسترده‌تر بین المللی منجر شود.

در نهایت، دیپلماسی شهری با ایجاد بسترهای مشارکتی، فرهنگی و اقتصادی، شهرها را به عناصر فعال و تأثیرگذار در عرصه جهانی تبدیل می‌کند و به بهبود کیفیت زندگی شهروندان و تقویت اقتصاد محلی کمک می‌نماید. این فرآیند، با تکیه بر همکاری‌های بین المللی و تبادل دانش و تجربیات، می‌تواند نقش مهمی در افزایش اعتبار و شناخت جهانی شهرها داشته باشد.

دیپلماسی شهری به عنوان ابزاری برای ورود شهرها به عرصه بین الملل در دوره جهانی شدن، نقش مهمی در تغییر جایگاه شهرها از مقیاس محلی به جهانی ایفا می‌کند. امروزه با رشد شهرنشینی و افزایش نقش شهرها در حل مسائل جهانی، شهرها می‌توانند به عنوان مراکز مستقل و قدرتمند در سطح بین المللی شناخته شوند. این روند به شهرها اجازه می‌دهد تا با معرفی خود در سطح جهانی و ایجاد یک هویت و چشم‌انداز مشترک، هم برای شهروندان و هم برای مخاطبان بین المللی نقش موثری داشته باشند.

دیپلماسی شهری بستری مناسب برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی، توسعه گردشگری، و حمایت از کسب و کارهای محلی و استارت‌آپ‌ها فراهم می‌کند. این اقدامات به شهرها امکان می‌دهد تا برنامه‌های فرهنگی و بومی خود را ترویج دهند و منابع درآمدی پایدار ایجاد کنند. از طریق معرفی استارت‌آپ‌های محلی و حضور در بازارهای جهانی، شهرها می‌توانند سرمایه و نوآوری‌های جدید را به خود جذب کرده و کیفیت زندگی شهروندان را ارتقا دهند.

حوزه‌های کلیدی دیپلماسی شهری

دیپلماسی شهری شامل حوزه‌های متنوعی است که هر یک به نوعی بر جایگاه و نفوذ شهرها در عرصه بین المللی تأثیر می‌گذارند. این حوزه‌ها شامل موضوعات فرهنگی، تاریخی، مذهبی، اجتماعی و ورزشی است که بر پایه هویت و غنای فرهنگی شهر بنا می‌شوند. علاوه بر این، مسائل اقلیمی، جذب سرمایه‌گذاری، فناوری و دانش تخصصی نیز از حوزه‌های کلیدی دیپلماسی شهری هستند که به تقویت تعاملات بین المللی شهرها و ایجاد شبکه‌های علمی و فناوری میان شهری کمک می‌کنند.

سازمان‌های فعال در عرصه دیپلماسی شهری

سازمان‌های مختلفی در سطح بین المللی وجود دارند که به حمایت و تقویت دیپلماسی شهری می‌پردازند. از جمله مهم‌ترین این سازمان‌ها می‌توان به مجمع شهرداران آسیایی، شبکه شهرهای یادگیرنده، سازمان جهانی شهرهای هوشمند پایدار، یوان هبیتات (UN-Habitat)، آیزو کارپ (ISO-CARP) و یوسی ال جی (UCLG) اشاره کرد. این سازمان‌ها با برگزاری کنفرانس‌ها، تبادل تجارب و کمک به ایجاد ارتباطات بین شهرها، نقش مهمی در تسهیل دیپلماسی شهری دارند و زمینه را برای همکاری‌های بیشتر فراهم می‌کنند.

راهکارهای اجرایی در عرصه دیپلماسی شهری

برای اجرای موفق دیپلماسی شهری، راهکارهای اجرایی متنوعی قابل توجه است. برگزاری رویدادهای مشترک فرهنگی، تاریخی،

دو هفته نامه غیر برخط اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

مراحل هشت گانه برنامه ریزی شهری

مرحله چهارم: انتخاب رویکرد است که براساس ویژگی های خاص شهر، رویکرد مناسب برای آن برگزیده می شود. یکی از رویکردهای اصلی که باید در نظر گرفته شود، سوسیال دموکراسی با تأکید بر پایداری و عدالت میان نسلی و فرانسلی است.

مرحله پنجم: تدوین چشم انداز کلان است؛ در این مرحله، یک آینده آرمانی برای شهر تعریف می شود که با توجه به شناخت، بیانیه مشکلات و رویکرد انتخابی، وضعیت مطلوب شهر در بیست سال آینده را به تصویر می کشد.

در مرحله ششم: راهبردهای کلان برای رسیدن به چشم انداز ارائه می شود. به عنوان مثال، اگر در چشم انداز به گردشگری پایدار اشاره شده باشد، راهبرد توسعه فضاهای اجتماعی حضورپذیر تدوین می شود.

مرحله هفتم: تعیین سیاست های جزئی و اجرایی است که برای هر راهبرد، برنامه های عملی تر پیشنهاد می شود؛ برای مثال، در راستای بهبود محیط زیست شهری، خروج کاربری های آلاینده از محلات مطرح می شود.

در نهایت، مرحله هشتم: انتخاب یک شعار کوتاه و اثرگذار برای شهر است که بتواند به عنوان یک نشانگر ارزش ها و اهداف شهری مطرح شود.

در فرایند برنامه ریزی شهری، هشت مرحله اساسی وجود دارد که به شناخت، تحلیل، تعیین رویکرد، و ایجاد چشم انداز و راهبردها می پردازد.

مرحله اول: شناخت شهر است که با بررسی بخش های کالبدی، حمل و نقل، زیست محیطی، اجتماعی، جمعیتی، اقتصادی، دیپلماسی و فرهنگی انجام می شود. این شناخت با استفاده از دو روش صورت می گیرد: اطلاعات کتابخانه ای از منابعی همچون داده های مرکز آمار و سایت های مرتبط، و اطلاعات میدانی که شامل پرسش از شهروندان و بررسی نظرات آن ها در شبکه های اجتماعی مانند توئیتر و اینستاگرام است.

در مرحله دوم: شناخت شهر با توجه به اسناد بالادستی انجام می شود. این اسناد شامل طرح جامع و تفصیلی، طرح مجموعه شهری و طرح کالبدی منطقه ای است که چشم انداز آینده شهر را ترسیم می کنند.

مرحله سوم: تحلیل وضعیت موجود است. در این مرحله، با توجه به اطلاعات جمع آوری شده، وضعیت فعلی شهر از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و سایر بخش ها بررسی می شود تا نقاط مثبت و منفی یا بیانیه مشکلات تعیین شوند.

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

دوره دوم مدیریت شهرک پایدار

ویژه متقاضیان هفتمین دوره انتخابات شورا اسلامی شهر در کشور

مدرس: مهدک صادقها

شروع دوره: ۱۰ آذر الی ۱۶ دی ماه

دوره در دست مجازی

روزه های یکشنبه و چهارشنبه

هزینه ثبت نام: ۲۲۰ هزار تومان

نحوه ی ثبت نام: ۰۲۶۶۴۳۱۶۱۶

@ZAHRAZMANYII

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

دور دوم مدیریت شهری پایدار

حزب اراده ملت ایران برگزار می کند:

دوره آموزشی آشنایی با مدیریت شهری پایدار، ویژه توانمندسازی نامزدهای هفتمین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر در ایران

سرفصل های دوره:

- مقدمه، مفاهیم پایه شهر و شهرسازی و مسکن شهری (۱)
- مقدمه، مفاهیم پایه شهر و شهرسازی و مسکن شهری (۲)
- بافت های ناکارآمد و فرسوده، پدافند غیر عامل و سوانح اقتصاد شهری، جامعه شناسی و فرهنگ حقوق و قوانین و تاریخ شهر
- طرح ها و برنامه ها، مراجع و مدیریت شهری کاربرد رایانه، رویکردهای نوین و معماری و ساختمان حمل و نقل شهری، محیط زیست و توسعه پایدار
- دیپلماسی شهری، گردشگری و شهرسازی ایرانی اسلامی کارگاه برنامه ریزی برای شهرها
- آشنایی بیشتر با مباحث شورا و جمع بندی

مدرس دوره: مهدی صادقیبا "کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری"

تاریخ برگزاری دوره: 10 آذر ماه الی 16 دی ماه 1403

جلسات دوره: روزهای یکشنبه و چهارشنبه، ساعت 21

بستر برگزاری دوره: آنلاین در گوگل میت "Google Meet"

شهریه: 220 هزار تومان

نحوه ثبت نام: زهرا زمانی 02166431616

 Edalatiran.ir

 @news_hama

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

گواهی نامه شرکت در دوره اول مدیریت شهری پایدار

دو هفته نامه غیر برخط
اراده ملت

مدیریت شهری
پایدار

ویژه نامه شماره ۱۱

ضمیمه نشریه ۸۶

۳۰ آبان ماه سال ۱۴۰۳

انتشارات حزب اراده ملت ایران منتشر کرده است

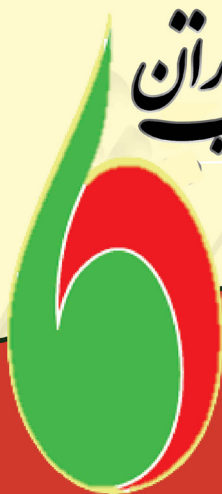
حاماچه می گوید؟

حزب اراده ملت ایران و

شوراها

چاپ دوم با ویرایش جدید و ضمائم

حزب اراده ملت ایران

نویسندگان: افشین فرهانیچی - زهره رحیمی - مهدی صادقیها

برای خرید نسخه کاغذی کتاب می‌توانید با شماره تلفن ۰۹۳۰۵۴۲۹۵۱۵ تماس گرفته و یا در اپلیکیشن باسلام، ترب خرید نمایید.

برای خرید نسخه الکترونیکی کتاب می‌توانید به اپلیکیشن یا سایت طاقچه مراجعه نمائید.